

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การค้นคว้าแบบอิสระครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษา และปัญหาของนักศึกษาและความคาดหวังต่ออาจารย์ที่ปรึกษา ในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งบทบาทในการปฏิบัติตามบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา ประกอบด้วย ด้านวิชาการ ด้านวิธีการให้คำปรึกษา ด้านบุคลิกภาพ ด้านวิธีการช่วยเหลือนักศึกษา และด้านการพัฒนานักศึกษา สำหรับปัญหาของนักศึกษาและความคาดหวังต่ออาจารย์ที่ปรึกษา ประกอบด้วย ด้านวิชาการ ด้านวิธีรับคำปรึกษา ด้านบุคลิกภาพ และด้านการพัฒนาตนเอง ตามความคิดเห็นของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2543 จำนวน 1,657 คน ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 310 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม 4 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบ ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา ในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตอนที่ 3 เป็นปัญหาของนักศึกษาในด้านวิชาการ ด้านวิธีรับคำปรึกษา ด้านบุคลิกภาพ และด้านการพัฒนาตนเอง เป็นแบบปลายเปิด และตอนที่ 4 สอบถามเกี่ยวกับความคาดหวังต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ การเก็บข้อมูลผู้ศึกษาได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยขอความร่วมมือไปยังอาจารย์ผู้สอน และอาจารย์ที่ปรึกษาของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ โดยดำเนินการแจกแบบสอบถามให้นักศึกษาแต่ละชั้นปีเป็นผู้กรอกแบบสอบถาม และเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยมีการติดตาม ตรวจสอบแบบสอบถามให้ได้ครบตามจำนวนที่แจกไป ผลปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามคืนมาทุกฉบับ และมีความสมบูรณ์ครบถ้วน รวมทั้งสิ้น 310 ฉบับ (ร้อยละ 100) การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษา การปฏิบัติตามบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาตามทัศนะของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผลการศึกษารูปได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นหญิงมากที่สุด รองลงมาเป็นชาย โดยเป็นนักศึกษารุ่นปีที่ 4 มากที่สุด รองลงมา เป็นนักศึกษารุ่นปีที่ 3 ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 1 ตามลำดับ เป็นนักศึกษาสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์มากที่สุด รองลงมา คือ นักศึกษาสาขาวิชาบริหารธุรกิจ นักศึกษาสาขาวิชาคณิตศาสตร์ และนักศึกษาสาขาวิชาเกษตรกรรม ส่วนนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามน้อยที่สุด คือ นักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย

2. การปฏิบัติตามบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาตามทัศนะของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การปฏิบัติตามบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาอยู่ในระดับมาก คือ ด้านบุคลิกภาพ ส่วนการปฏิบัติตามบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการให้ความช่วยเหลือนักศึกษา การปฏิบัติตามบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าประเด็นอื่น คือ ด้านวิชาการ เมื่อพิจารณารายข้อของแต่ละด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้

ด้านวิชาการ พบว่า การปฏิบัติตามบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาตามทัศนะของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ด้านวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การปฏิบัติตามบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาอยู่ในระดับมาก คือ ให้ความรู้เกี่ยวกับการลงทะเบียน เรียน ให้ความแนะนำเกี่ยวกับวิธีการแสวงหาความรู้ รองลงมา การปฏิบัติตามบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาอยู่ในระดับปานกลาง คือ ให้ความสำคัญกับนักศึกษาที่มีผลการเรียนต่ำ ให้ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร ส่วนการปฏิบัติตามบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าประเด็นอื่น คือ ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการขอเลื่อนสอบ

ด้านวิธีการให้คำปรึกษา พบว่า การปฏิบัติตามบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาตามทัศนะของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ด้านวิธีการให้คำปรึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การปฏิบัติตามบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาอยู่ในระดับมาก คือ ติดตามผลการให้คำแนะนำอย่างต่อเนื่อง แนะนำให้นักศึกษาปฏิบัติตามระเบียบของมหาวิทยาลัย รองลงมา คือ รวบรวมและจัดทำประวัตินักศึกษา และเก็บความลับของนักศึกษาได้ดี การปฏิบัติตามบทบาท

ของอาจารย์ที่ปรึกษาอยู่ในระดับปานกลาง คือ ให้ความสำคัญแก่นักศึกษาที่มีเวลาเรียนไม่ครบ แจ้ง ให้ความสำคัญให้นักศึกษาทราบเป็นลายลักษณ์อักษร ส่วนการปฏิบัติตามบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาซึ่ง มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าประเด็นอื่น คือ ติดต่อกับผู้ปกครองของนักศึกษาที่มีปัญหา

ด้านบุคลิกภาพ พบว่า การปฏิบัติตามบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาตามทัศนะของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ด้านบุคลิกภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การปฏิบัติตามบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาอยู่ในระดับมาก คือ เป็นผู้ที่ตั้งกายสะอาด เรียบร้อย น่านับถือ เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักศึกษาได้ รองลงมา คือ มีลักษณะ เป็นผู้ที่น่าเชื่อถือ เป็นผู้มี วิทยาลัยทันตกรรม ทันต่อเหตุการณ์ เป็นผู้ให้อาหารต่อนักศึกษา ส่วนการปฏิบัติตามบทบาทของอาจารย์ ที่ปรึกษาซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าประเด็นอื่น คือ มีธรรมาจริยธรรม เป็นกันเองกับนักศึกษา

ด้านการให้ความช่วยเหลือนักศึกษา พบว่า การปฏิบัติตามบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา ตามทัศนะของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ด้านการให้ความช่วยเหลือนักศึกษา โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การปฏิบัติตามบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาอยู่ใน ระดับมาก คือ ช่วยส่งเสริมให้นักศึกษามีคุณธรรมและจริยธรรมที่ดีงาม แจ้งข่าวสารจากฝ่ายต่างๆ ให้นักศึกษาทราบทันเหตุการณ์ แนะนำเกี่ยวกับการประพฤติปฏิบัติในบทบาทหน้าที่ของนักศึกษา และ ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการเลือกวิชาเอก/วิชาโท รองลงมาคือ การปฏิบัติตามบทบาทของอาจารย์ ที่ปรึกษาอยู่ในระดับปานกลาง คือ ให้ความสำคัญเกี่ยวกับสวัสดิการต่างๆ ของคณะ และมหาวิทยาลัย ที่นักศึกษา เข้าไปใช้บริการและขอความช่วยเหลือได้ และให้ความสำคัญเกี่ยวกับแหล่งเงินทุนการศึกษา ส่วนการปฏิบัติตามบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าประเด็นอื่นคือ ให้ความสำคัญ ช่วยเหลือทางการเงิน

ด้านการพัฒนานักศึกษา พบว่า การปฏิบัติตามบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาตามทัศนะของ นักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ด้านการพัฒนานักศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อ พบว่า การปฏิบัติตามบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาอยู่ในระดับมาก คือ ให้ความสำคัญ เกี่ยวกับการปฏิบัติตนให้อยู่ในระเบียบวินัยของนักศึกษา ให้ความสำคัญ/ตักเตือนในเรื่องการแต่งกาย ของนักศึกษา ส่งเสริมนักศึกษาให้มีความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ให้ความสำคัญ เกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพของนักศึกษา ส่วนการปฏิบัติตามบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาซึ่งมีค่าเฉลี่ย ต่ำกว่าประเด็นอื่นคือ ส่งเสริมให้นักศึกษาเข้าร่วมทำงานวิจัย

3. ปัญหาของนักศึกษา พบว่า นักศึกษามีปัญหาดังนี้

ปัญหาด้านวิชาการ นักศึกษาได้ข้อมูลผิดพลาด เพราะอาจารย์ให้ข้อมูลทางวิชาการผิดพลาด ขาดข้อมูลข่าวสารทางวิชาการในเรื่องใหม่ๆ นักศึกษาทำกิจกรรมมากเกินไปทำให้ติดตามเนื้อหาที่เรียนไม่ทัน โดยเฉพาะกระบวนวิชาต่างๆ การลงทะเบียนผิดพลาดไม่รู้ขั้นตอนก่อน-หลัง และมีความรู้ในเนื้อหาของกระบวนวิชาน้อย

ปัญหาด้านวิธีให้คำปรึกษา นักศึกษามีเวลาว่างไม่ตรงกับอาจารย์ที่ปรึกษา และไม่รู้เวลาว่างของอาจารย์ที่ปรึกษาเพราะอาจารย์ไม่มีปฏิทินนัดหมาย นักศึกษามีสิทธิเข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษาไม่เท่าเทียมกัน ไม่ได้รับการติดตามเอาใจใส่จากอาจารย์ที่ปรึกษา และการเข้าไปปรึกษาแต่ละครั้ง ใช้เวลานานเกินไป

ปัญหาด้านบุคลิกภาพ นักศึกษาเกรงใจที่จะเข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษา ไม่กล้า อายที่จะเข้าพบกับอาจารย์ที่ปรึกษา และทำทางบุคลิกไม่เอื้อต่อการเข้าไปปรึกษา

ปัญหาด้านการพัฒนานักศึกษา นักศึกษามีความสามารถในการจดจำค่อนข้างน้อย ไม่สามารถกำหนดและควบคุมอารมณ์ตนเองได้ในบางครั้ง ขาดการปรับให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน ไม่เข้าใจหลักสูตร ข้องบังคับ ระเบียบการ และกิจกรรม และขาดความมั่นใจในตนเอง

4. ความคาดหวังของนักศึกษาต่ออาจารย์ที่ปรึกษา พบว่า ความคาดหวังของนักศึกษาต่ออาจารย์ที่ปรึกษาทุกด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความคาดหวังของนักศึกษาต่ออาจารย์ที่ปรึกษาอยู่ในระดับมาก คือ ด้านบุคลิกภาพ รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาตนเอง ส่วนความคาดหวังของนักศึกษาต่ออาจารย์ที่ปรึกษาซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าประเด็นอื่น คือ ด้านวิธีรับคำปรึกษา เมื่อพิจารณารายข้อของแต่ละด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้

ด้านวิชาการ พบว่า ความคาดหวังของนักศึกษาต่ออาจารย์ที่ปรึกษา ด้านวิชาการโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความคาดหวังของนักศึกษาต่ออาจารย์ที่ปรึกษาอยู่ในระดับมาก คือ ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการลงทะเบียนเรียน ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น รองลงมาคือ ความช่วยเหลือในด้านเทคนิควิธีการเรียน และความช่วยเหลือในการเลือกวิชาเอก และวิชาโท ส่วนความคาดหวังของนักศึกษาต่ออาจารย์ที่ปรึกษาซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าประเด็นอื่น คือ ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการเทียบโอนกระบวนวิชาและการโอนย้ายคณะ

ด้านวิธีให้คำปรึกษา พบว่า ความคาดหวังของนักศึกษาต่ออาจารย์ที่ปรึกษาด้านวิธีรับคำปรึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความคาดหวังของนักศึกษาต่ออาจารย์ที่ปรึกษาอยู่ในระดับมาก คือ มีความเป็นกันเอง รองลงมา คือ การเอาใจใส่นักศึกษา และการให้ความสะดวกในการพบนักศึกษา ส่วนความคาดหวังของนักศึกษาต่ออาจารย์ที่ปรึกษาซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าประเด็นอื่น คือ การประสานงานกับผู้ปกครองถ้ามีเหตุจำเป็น

ด้านบุคลิกภาพ พบว่า ความคาดหวังของนักศึกษาต่ออาจารย์ที่ปรึกษาด้านบุคลิกภาพโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความคาดหวังของนักศึกษาต่ออาจารย์ที่ปรึกษาอยู่ในระดับมาก คือ ความมั่นคงทางอารมณ์ รองลงมาคือ การเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ส่วนความคาดหวังของนักศึกษาต่ออาจารย์ที่ปรึกษาซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าประเด็นอื่นคือ ความเป็นผู้นำ

ด้านการพัฒนานักศึกษา พบว่า ความคาดหวังของนักศึกษาต่ออาจารย์ที่ปรึกษาด้านการพัฒนาตนเอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความคาดหวังของนักศึกษาต่ออาจารย์ที่ปรึกษาอยู่ในระดับมาก คือ มีเหตุผล และมีความสามารถในการแก้ปัญหา รองลงมาคือ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษา ส่วนความคาดหวังของนักศึกษาต่ออาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าประเด็นอื่นคือ มีบทบาทในการสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักศึกษา และมีบทบาทในการเข้าร่วมกิจกรรมชุมนุมของนักศึกษา

อภิปรายผล

ผลการศึกษา การปฏิบัติตามบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในทัศนะของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การปฏิบัติตามบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาอยู่ในระดับมาก คือ ด้านบุคลิกภาพ รองลงมาคือ การปฏิบัติตามบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการให้ความช่วยเหลือนักศึกษา ด้านการปฏิบัติตามบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าประเด็นอื่น คือ ด้านวิชาการ มีประเด็นสำคัญ ๆ ที่ควรนำมาอภิปรายดังต่อไปนี้

1. บทบาทด้านวิชาการ

การปฏิบัติในด้านวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาตามประเด็นข้อย่อยต่าง ๆ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ให้ความรู้เกี่ยวกับการลงทะเบียนเรียน ซึ่งตรงกับกองบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (2540) ได้กำหนดบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในมหาวิทยาลัย

เชียงใหม่ ด้านวิชาการว่าต้องศึกษาหลักสูตร แผนกำหนดการศึกษา ข้อบังคับ ลักษณะวิชา และวิธีการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างดี และต้องให้คำแนะนำ ควบคุม ดูแล ติดตามผลการเรียนของนักศึกษาให้เป็นไปตามแผนกำหนดการศึกษา หลักสูตร และข้อบังคับฯ และสอดคล้องกับ สุ่มนอมรวิวัฒน์ (2518) ได้สรุปบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาไว้ว่า งานอันดับแรกของอาจารย์ที่ปรึกษา คือ การให้คำปรึกษาทางวิชาการ ได้แก่ แนะนำวิธีการเลือกสายวิชาเรียนและการลงทะเบียนเรียน ทำความเข้าใจและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเพิ่มและกระบวนวิชาเรียนในรายวิชาต่าง ๆ แนะนำนักศึกษาให้เอาใจใส่ในการเรียน

นอกจากนี้ผลการศึกษาพบว่าการปฏิบัติตามบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือให้คำแนะนำเกี่ยวกับการขอเลื่อนสอบ สำหรับเรื่องนี้ อาจเป็นเพราะว่านักศึกษาส่วนใหญ่จะไม่มีปัญหาในเรื่องการขอเลื่อนสอบเนื่องจากคณะศึกษาศาสตร์ และคณะอื่น ๆ จะติดประกาศตารางสอบก่อนที่จะเริ่มดำเนินการสอบแล้ว มีเพียงนักศึกษาบางรายเท่านั้นที่มีวิชาสอบซ้อนกัน ทำให้ต้องขอเลื่อนสอบเป็นกรณีๆ ไป

สาเหตุที่อาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติตามบทบาทด้านวิชาการต่ำกว่าบทบาทด้านอื่น อาจเป็นเพราะว่าอาจารย์ที่ปรึกษารับภาระงานสอนมากเกินไป เนื่องจากต้องรับผิดชอบในการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาทั้งนักศึกษาระดับปริญญาตรีและนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และบางท่านต้องทำหน้าที่ปฏิบัติเป็นผู้บริหารงานและช่วยเหลือคณะและมหาวิทยาลัย ทำให้มีเวลาไม่เพียงพอที่จะให้ความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างหลักสูตรของคณะ สาขาวิชา และให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาที่มีปัญหาด้านการเรียนเท่าที่ควร

2. บทบาทด้านวิธีการให้คำปรึกษา

การปฏิบัติในด้านวิธีการให้คำปรึกษาอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาตามประเด็นข้อย่อยต่าง ๆ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ติดตามผลการให้คำแนะนำอย่างต่อเนื่อง ซึ่ง สำเนาวัชรศิลป์ (2542) กล่าวว่า อาจารย์และนักศึกษาต้องร่วมกันค้นพบสาเหตุที่ทำให้ผลการเรียนของนักศึกษาตกต่ำ ซึ่งบางครั้งก็อาจเนื่องมาจากหลายสาเหตุ เช่น ขาดความรู้และทักษะในการเรียนเล่าเรียนระดับอุดมศึกษา ปัญหาครอบครัว และปัญหาสุขภาพ เมื่อทราบสาเหตุของปัญหาแล้วก็สามารถแก้ปัญหานั้นได้ และปัญหาเหล่านี้อาจารย์ที่ปรึกษาสามารถแก้ไขหรือช่วยพัฒนาได้ โดยการแนะนำตักเตือนนักศึกษา

นอกจากนี้ผลการศึกษาพบว่าการปฏิบัติตามบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ติดต่อกับผู้ปกครองนักศึกษาที่มีปัญหา สำหรับการปฏิบัติในเรื่องนี้จากการปฏิบัติงานในหน้าที่ของผู้ศึกษา จะมีการติดต่อกับผู้ปกครองนักศึกษาน้อยราย ในอดีตคณะศึกษาศาสตร์เคยมีการแจ้งผลการเรียนและแจ้งความประพฤติของนักศึกษาไปยังผู้ปกครองของนักศึกษา แต่เนื่องจากต้องใช้งบประมาณในการติดต่อกับผู้ปกครองเป็นจำนวนมาก เช่น ต้องเสียเงินค่าแสตมป์ซึ่งทางคณะฯ ไม่มีเงินจำนวนนี้ จึงทำให้ขาดการติดต่อกับผู้ปกครอง ทำให้การติดต่อกับผู้ปกครองไม่ต่อเนื่อง นอกจากนักศึกษามีปัญหาบางรายเท่านั้น เช่น นักศึกษาที่จะพ้นสภาพ ทางมหาวิทยาลัยจะมีหนังสือส่งไปยังบ้านเพื่อแจ้งข่าวของนักศึกษาที่จะพ้นสภาพให้ทราบ

3. บทบาทด้านบุคลิกภาพ

การปฏิบัติในด้านบุคลิกภาพอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาตามประเด็นข้อย่อยต่าง ๆ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เป็นผู้ที่แต่งกายสะอาด เรียบร้อย น่านับถือ เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักศึกษาได้ ซึ่งตรงกับที่ สุจริต เพ็ชรชอบ และวรศักดิ์ เพ็ชรชอบ (2523) นิสิทธิ์ชาย หญิง แต่ละคณะในแต่ละชั้นปี มีความเห็นว่าบุคลิกภาพ ลักษณะนิสัยและลักษณะอารมณ์ของอาจารย์ที่ปรึกษาในด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับดีมาก

นอกจากนี้ผลการศึกษาพบว่าการปฏิบัติตามบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีธัญญาชัยดี เป็นกันเองกับนักศึกษา ซึ่งตรงกับที่สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ (2539) ได้กำหนดคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาในสถาบันราชภัฏไว้ดังนี้ คือ เข้าใจปัญหาของนักศึกษา พร้อมและรักที่จะช่วยเหลือให้นักศึกษา ปรับต่อสภาพการเรียนระดับอุดมศึกษา โดยชี้แจงแนะนำให้นักศึกษาเข้าใจวิธีเรียน และวิธีการศึกษาค้นคว้า มีบุคลิกภาพที่ช่วยทำให้ไว้วางใจ อยากเข้าไปปรึกษา เป็นกันเอง มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีท่าทางน่าเชื่อถือศรัทธา

4. บทบาทด้านการให้ความช่วยเหลือนักศึกษา

การปฏิบัติในด้านการให้ความช่วยเหลือนักศึกษายู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาตามประเด็นข้อย่อยต่าง ๆ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ช่วยส่งเสริมให้นักศึกษามีคุณธรรม และจริยธรรมที่ดีงาม ซึ่งตรงกับที่สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ (2539) ได้กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาในสถาบันราชภัฏ คือ เอาใจใส่ ดูแลความประพฤติต่าง ๆ ของนักศึกษาเพื่อให้เป็นพลเมืองดีและมีศีลธรรม

นอกจากนี้ผลการศึกษาพบว่า การปฏิบัติตามบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ให้คำแนะนำช่วยเหลือทางด้านการเงิน สำหรับเรื่องนี้ คณะศึกษาศาสตร์ได้มีการจัดหาทุนให้กับนักศึกษา โดยมีหน่วยกิจการนักศึกษาเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบ ให้ความช่วยเหลือพร้อมทั้งขอความช่วยเหลือแหล่งทุน เช่น ทุนของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และบุคคลภายนอกที่ให้ทุนกับนักศึกษาของคณะ

5. บทบาทด้านการพัฒนานักศึกษา

การปฏิบัติในด้านการพัฒนานักศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาตามประเด็นข้อย่อยต่าง ๆ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติตนให้อยู่ในระเบียบวินัยของนักศึกษา ซึ่งเป็นไปในทำนองเดียวกับที่สำเนา ขจรศิลป์ (2533) ได้กล่าวไว้ในเรื่องการพัฒนา นักศึกษา การพบนักศึกษาเพื่อชี้แจงนักศึกษาเรื่องบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา วิธีการลงทะเบียนวิธีการศึกษาเล่าเรียนระดับอุดมศึกษา กฎระเบียบของสถาบัน ตลอดจนความเป็นอยู่ของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา

นอกจากนี้ผลการศึกษาพบว่า การปฏิบัติตามบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ส่งเสริมให้นักศึกษาเข้าร่วมทำงานวิจัย เนื่องจากเป็น เรื่องใหม่ที่กำลังมีการส่งเสริมการทำงานวิจัย บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาเรื่องนี้จึงยังไม่ได้ส่งเสริมให้นักศึกษาเข้ามา มีบทบาทเข้าร่วมทำงานวิจัย ซึ่งในปัจจุบันเริ่มมีการตื่นตัวที่จะต้องทำงานวิจัยกันมากขึ้น มีการส่งเสริมบุคลากร และอาจารย์ในมหาวิทยาลัยเพื่อขอทุนสนับสนุนในการทำวิจัยกันมากขึ้น คาดว่านักศึกษาคงจะได้เข้ามามีส่วนร่วมในบทบาทนี้ในอนาคตแน่นอน

สำหรับความคาดหวังของนักศึกษาต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เมื่อพิจารณาทุกด้านพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความคาดหวังของนักศึกษาต่ออาจารย์ที่ปรึกษาอยู่ในระดับมาก คือ ด้านบุคลิกภาพ รองลงมาคือ ด้านการพัฒนานักศึกษา บุคลิกภาพมีความสำคัญสำหรับการให้คำปรึกษาเป็นอย่างมาก เพราะบุคลิกภาพคือผลรวมทั้งหมดของลักษณะของร่างกาย พฤติกรรม ตลอดจนความมีเมตตาต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และศักยภาพในการกระทำสิ่งต่างๆ ของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เป็นผลให้เราทราบว่า เขาเป็นตัวของเขาเองซึ่งแตกต่างไปจากผู้อื่น บุคลิกภาพที่นักศึกษาคาดหวังจึงหมายถึงลักษณะท่าทางและพฤติกรรมต่างๆ ของอาจารย์ที่ปรึกษานั้นเอง สำหรับด้านการพัฒนานักศึกษาเป็นการพัฒนาตามศักยภาพของนักศึกษา เพราะส่วนใหญ่ นักศึกษามีปัญหาในเรื่องของการปรับตัว

ส่วนเนื้อหาของนักศึกษาที่พบในด้านวิชาการ คือ นักศึกษาได้ข้อมูลผิดพลาด เพราะอาจารย์ให้ข้อมูลทางวิชาการผิดพลาด สำหรับเนื้อหาในประเด็นนี้นักศึกษาต้องศึกษาระเบียบ ข้อบังคับที่มหาวิทยาลัยแจกให้แก่นักศึกษาและทำความเข้าใจในรายละเอียดและขั้นตอนต่าง ๆ ของระเบียบข้อบังคับด้วยตนเอง

ปัญหาด้านวิธีให้คำปรึกษา นักศึกษามีเวลารว่างไม่ตรงกับอาจารย์ที่ปรึกษา วิธีแก้ปัญหาคือนักศึกษาที่มีปัญหาที่ต้องการรับคำปรึกษา จะต้องเช็คเวลาการปฏิบัติงานของอาจารย์ที่ปรึกษาจากเจ้าหน้าที่ของภาควิชาที่ตนเองสังกัด เมื่อทราบวันและเวลาปฏิบัติงานของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว ต้องขอนัดพบอาจารย์ที่ปรึกษาเสียก่อนถึงจะเข้ามาพบเพื่อปรึกษาขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา

ปัญหาด้านบุคลิกภาพ เกรงใจที่จะเข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษา สิ่งที่สำคัญที่สุดที่นักศึกษาที่มีปัญหาต้องการขอคำปรึกษา ก็คือ ศึกษาอุปนิสัยของอาจารย์ที่ปรึกษาว่าอาจารย์ที่ปรึกษาชอบสิ่งใด นักศึกษาก็ปฏิบัติและ เข้าพบอาจารย์และให้ความสนิทสนมกับอาจารย์เพื่อให้เกิดความมั่นใจและกล้าที่จะ เข้าพบและสามารถเข้าปรึกษาได้

ปัญหาด้านการพัฒนา นักศึกษา มีความสามารถในการจดจำค่อนข้างน้อย อาจจะเป็นเพราะว่าความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษาไม่ดี เพื่อให้เกิดการพัฒนา นักศึกษาบ่อย ๆ สามารถที่จะช่วยพี่ๆ ด้านจิตใจ และการจดจำก็จะได้รับการพัฒนาเพิ่มมากขึ้น

นอกจากนี้ นักศึกษามีความคาดหวังต่ออาจารย์ที่ปรึกษาในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ความคาดหวังด้านวิชาการ

ความคาดหวังของนักศึกษาต่ออาจารย์ที่ปรึกษาด้านวิชาการ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามประเด็นข้อย่อยต่าง ๆ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการลงทะเบียนเรียน และความช่วยเหลือเกี่ยวกับการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ซึ่งตรงกับ สุนน อมรวิวัฒน์ (2518) ได้สรุปบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาไว้ว่า งานอันดับแรกของอาจารย์ที่ปรึกษาคือการให้คำปรึกษาทางวิชาการ ได้แก่ แนะนำวิธีการเลือกสายวิชาเรียนและการลงทะเบียนเรียน ทำความเข้าใจและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเพิ่มและลดกระบวนวิชาเรียนในรายวิชาต่าง ๆ และแนะนำนักศึกษาให้เอาใจใส่ในการเรียน ซึ่งตรงกับ สมยศ พันธุ์กลีกร (2542) ได้ศึกษาการปฏิบัติตามบทบาทที่เป็นจริงและที่คาดหวังของอาจารย์ที่ปรึกษาในทัศนะของนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคลำปาง ผลการศึกษาพบว่า ในด้านการศึกษาของนักเรียน นักศึกษา นักศึกษาจำนวนมากมีความคาดหวังที่จะให้อาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติมากในการให้คำปรึกษาในทุกเรื่อง แต่การปฏิบัติ

ตามบทบาทที่เป็นจริง อาจารย์ที่ปรึกษาได้ปฏิบัติปานกลางเกือบทุกเรื่อง ในขณะที่การให้ความรู้เกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับต่างๆ ในการเรียน และการแนะนำในการลงทะเบียน อาจารย์ที่ปรึกษาได้ปฏิบัติมาก ในด้านอาชีพ นักเรียน นักศึกษาจำนวนมากมีความคาดหวังที่ให้อาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติมากในทุกเรื่อง แต่การปฏิบัติตามบทบาทที่เป็นจริง อาจารย์ที่ปรึกษาได้ปฏิบัติปานกลางเกือบทุกเรื่องในเรื่องการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการศึกษาและการเตรียมตัวในการศึกษาในระดับสูงขึ้นไป

นอกจากนี้ผลการศึกษาพบว่าความคาดหวังของนักศึกษาต่ออาจารย์ที่ปรึกษาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการเทียบโอนกระบวนวิชาและการโอนย้ายคณะ สาเหตุที่อาจารย์ที่ปรึกษาไม่ได้เข้ามาช่วยเหลือในเรื่องนี้มาก อาจเนื่องจากนักศึกษาของคณะศึกษาศาสตร์ส่วนใหญ่ก่อนที่จะเข้ามาศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์ ได้รับทราบและได้รับคำแนะนำจากรุ่นพี่เพื่อเตรียมตัวที่จะ เปลี่ยนสาขาวิชาและโอนย้ายคณะที่ตนเองสนใจ ทำให้มีการลงทะเบียนเรียนวิชาเอกที่จะย้ายสาขาวิชาและย้ายคณะด้วยตนเองอยู่แล้วตามระเบียบข้อบังคับและประกาศของคณะต่าง ๆ ที่ตนเองสนใจ

2. ความคาดหวังด้านวิธีให้คำปรึกษา

ความคาดหวังของนักศึกษาต่ออาจารย์ที่ปรึกษาด้านวิธีให้คำปรึกษา อยู่ในระดับระดับมาก เมื่อพิจารณาตามประเด็นข้อย่อยต่าง ๆ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความเป็นกันเอง ซึ่งตรงกับ สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ (2539) ได้กำหนดคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาในสถาบันราชภัฏไว้คือ ซึ่งแนะนำให้ให้นักศึกษาเข้าใจวิธีเรียน และวิธีการศึกษาค้นคว้า มีบุคลิกภาพที่ช่วยให้ไว้ใจ อยากเข้าไปปรึกษา และเป็นกันเองกับนักศึกษา

นอกจากนี้ผลการศึกษาพบว่าความคาดหวังของนักศึกษาต่ออาจารย์ที่ปรึกษาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ การประสานงานกับผู้ปกครองถ้ามีเหตุจำเป็น จะมีบ้างเพียงบางรายเท่านั้นที่นักศึกษามีปัญหาในเรื่องการประสานงานกับผู้ปกครอง เนื่องจากนักศึกษาส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาต่างจังหวัด ซึ่งจะเข้าพักในหอพักมหาวิทยาลัยที่จัดหาให้ และจะพักหอพักนอกมหาวิทยาลัย ทำให้การติดต่อประสานงานระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษากับผู้ปกครองค่อนข้างน้อย

3. ความคาดหวังด้านบุคลิกภาพ

ความคาดหวังของนักศึกษาต่ออาจารย์ที่ปรึกษาด้านบุคลิกภาพ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามประเด็นข้อย่อยต่างๆ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความมั่นคงทางอารมณ์ ซึ่งเป็นไปตามที่ สิบแสง พรหมบุญ (2529) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของอาจารย์ที่ปรึกษาไว้ว่า อาจารย์ที่ปรึกษา

ต้องมีทักษะในการฟัง คือ อดทนฟังทุกเรื่องที่นักศึกษาเข้ามาปรึกษา และ พรพรรณ บศธร (2533) ได้สรุปคุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษาว่า ควรมีความรอบรู้ทั้งด้านวิชาการและการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน นักศึกษา มีความอดทน และพร้อมที่จะแก้ไขปัญหานักศึกษา มีจรรยาบรรณ และมีมนุษยสัมพันธ์

นอกจากนี้ผลการศึกษาพบว่าความคาดหวังของนักศึกษาต่ออาจารย์ที่ปรึกษาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ความเป็นผู้นำ ความคาดหวังในเรื่องนี้ นักศึกษามีความต้องการที่จะให้อาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้นำทางวิชาการตามบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา

4. ความคาดหวังด้านการพัฒนานักศึกษา

ความคาดหวังของนักศึกษาต่ออาจารย์ที่ปรึกษาด้านการพัฒนานักศึกษา อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามประเด็นข้อย่อยต่าง ๆ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีเหตุผล และมีความสามารถในการแก้ปัญหา ตามที่ พรพรรณ บศธร (2533) ได้สรุปคุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษาว่า ควรมีความรอบรู้ทั้งด้านวิชาการและการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน นักศึกษา มีความอดทน และพร้อมที่จะแก้ไขปัญหานักศึกษาได้

นอกจากนี้ผลการศึกษาพบว่าความคาดหวังของนักศึกษาต่ออาจารย์ที่ปรึกษาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ มีบทบาทในการสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักศึกษา และมีบทบาทในการเข้าร่วมกิจกรรมชุมนุมของนักศึกษา ซึ่งตรงกับที่ สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ (2539) ได้กล่าวว่า อาจารย์ที่ปรึกษา คือ บุคคลที่สถาบันอุดมศึกษาแต่งตั้งขึ้นเพื่อให้คำแนะนำช่วยเหลือศึกษาด้านต่าง ๆ เช่น ด้านวิชาการ ด้านการพัฒนานักศึกษา การปรับตัวเข้ากับสังคม การเข้าร่วมกิจกรรม การวางแผน และการเตรียมตัวเพื่ออาชีพ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาคั้งนี้ จะทำให้ทราบการปฏิบัติตามบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา และความคาดหวังของนักศึกษาต่ออาจารย์ที่ปรึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติตามบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาให้สอดคล้องกับความคาดหวังและความต้องการของนักศึกษา เพื่อเป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกอาจารย์ที่ปรึกษาที่เหมาะสมมาทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพัฒนาระบบอาจารย์ที่ปรึกษาของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ให้มีประสิทธิภาพต่อไป ผู้ศึกษาขอเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 อาจารย์ที่ปรึกษา ควรปฏิบัติตามบทบาทด้านวิชาการ ด้านวิธีการให้คำปรึกษา ด้านบุคลิกภาพ ด้านวิธีให้ความช่วยเหลือนักศึกษา และด้านการพัฒนานักศึกษา โดยพิจารณาจาก ข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษาครั้งนี้ เช่น

1.1.1 ควรมีกระบวนการให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษาอย่างต่อเนื่อง

1.1.2 ควรจัดกิจกรรมให้อาจารย์และนักศึกษาได้มีโอกาสพบปะสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกันให้มากขึ้น

1.2 ภาควิชาควรดำเนินการดังนี้

1.2.1 ควรมีโครงการพัฒนาอาจารย์ให้มีความรู้ ความเข้าใจในเทคนิคการให้คำปรึกษา

1.2.2 ควรมีโครงการพัฒนานักศึกษา โดยเฉพาะในด้านความคิด สติปัญญา และบุคลิกภาพ

1.3 ภาควิชาที่มีนักศึกษาสังกัดในความดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา ควรจะศึกษาข้อมูล เกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาตามความคาดหวังของนักศึกษาที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ ประกอบการพิจารณาด้วย นอกจากนี้ควรจะได้เห็นความสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่าง อาจารย์ที่ปรึกษากับนักศึกษาที่อยู่ในความดูแลเพื่อพัฒนาบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาให้มีประสิทธิภาพ โดยเน้นด้านวิชาการ ด้านวิธีการให้คำปรึกษา ด้านบุคลิกภาพ ด้านการให้ความช่วยเหลือนักศึกษา และด้านการพัฒนานักศึกษา

2. ข้อเสนอแนะ เพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการปฏิบัติตามบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาตามความคิดเห็นของ นักศึกษาคณะอื่นในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อให้เกิดความกว้างขวาง และรับทราบข้อวิจยร่วมกัน อันจะนำไปสู่วิธีการที่จะช่วยให้มีการปรับปรุงพัฒนาบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาให้เกิดผลดียิ่งขึ้น

2.2 ศึกษารูปแบบที่เหมาะสม ในการให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษาใน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่โดยเฉพาะ